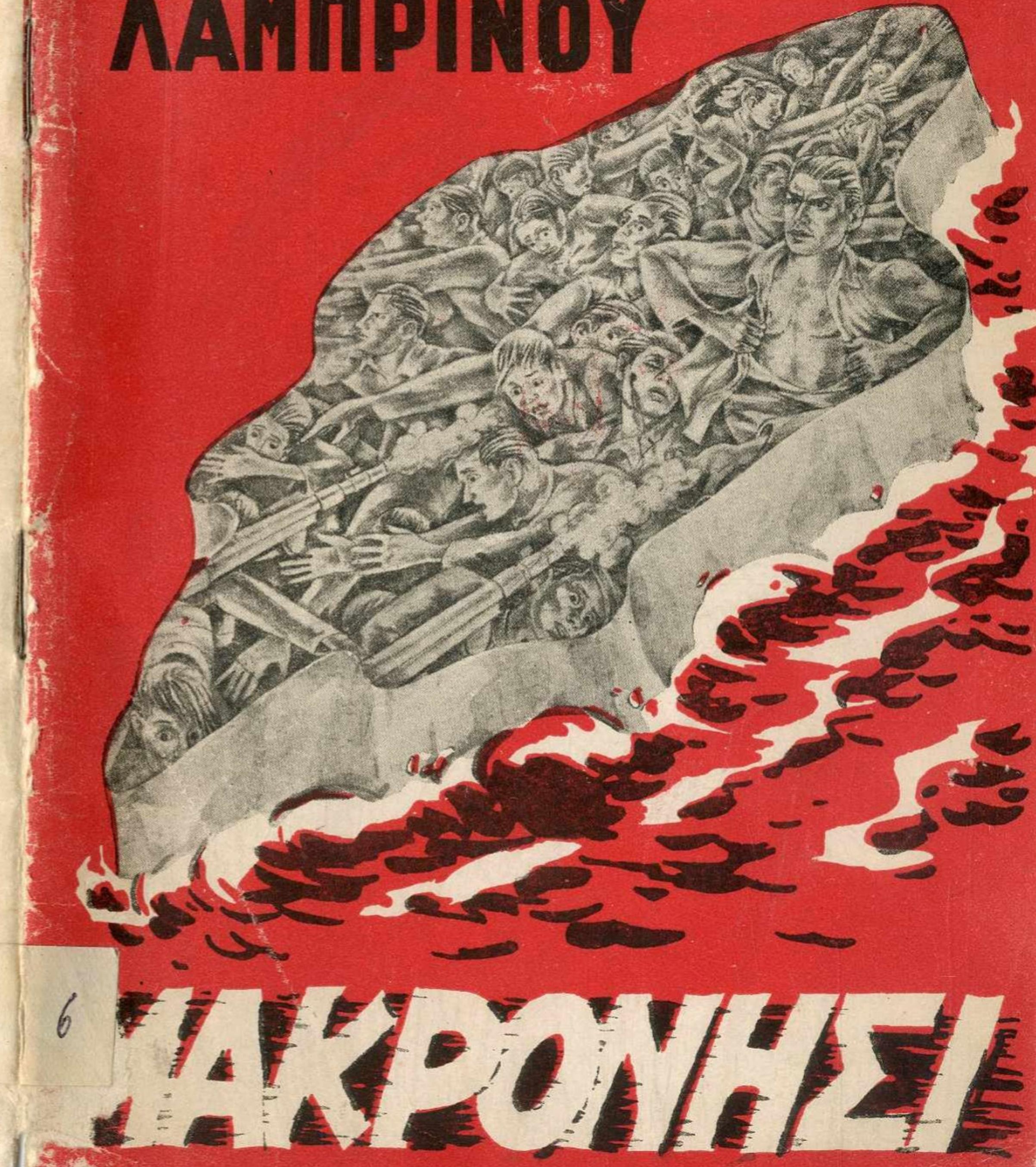

Συργος

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Γιάνη
ΛΑΜΠΡΙΝΟΥ

1914
8-4-63

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΙΜΗΣ ΑΔΕΙΑ ΠΡΙΝΟΣ

12/6

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΝΤΑΧΑΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΝΤΑΧΑΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΣ

1914
ΕΛΛΑΣ

12546

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΓΙΩΡΓΗ ΛΑΜΠΡΙΝΟΥ

Γ.Π.Ε/Β-6

ΕΛΛΑΣ ΗΝΤΖ ΥΠΑΧΑΚΗ ΟΙΝΑΙΚΕΙΑ ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ

ΜΑΚΡΟΝΗΣΤ

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΝΤΑΧΑΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΣ

Μέ 4 Καλλιτεχνικές Συνθέσεις
τοῦ Γ. Γ. ΔΗΜΟΥ

1949

ΕΚΔΟΤΙΚΟ «ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ»

ΤΑΞΙΔΙΑ Λ ΗΓΑΠΗ

ΤΟ ΚΑΤΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΟΤ
ΑΔΑΛΑΣ ΙΝΤΖ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΤΟΜΗΔ 2.1.90

εφεύρεται

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΑΝ δό κόσμος δέν είχε γνωρίσει τή φρίκη τῶν χιτλερικῶν στρατοπέδων, τό βιβλίο τοῦτο δύσκολα θά μπορούσε νά γραφεῖ. "Αν δέν είχε διαπιστωθεῖ ή ἐξόντωση χιλιάδων ἀνθρώπινων ὑπάρξεων σ' αὐτά τά στρατόπεδα, ἀν δέν είχαν γίνει παγκόσμια γνωστές οἱ σαδιστικές βασανιστικές ἐφευρέσεις τῶν χιτλερικῶν δημίων, πολύ δύσκολα θά μπορούσαν νά γίνουν πιστευτά αὐτά πού συμβαίνουν σήμερα στό ἑλληνικό μοναρχοφασιστικό Μακρονήσι. Χωρίς τό Νταχάου, τό "Αουσβίτς, τό Χαιδάρι, τό βιβλίο τοῦ Μακρονησιοῦ θά φαινότανε σέ πολλούς καλῆς πίστης ἀνθρώπους πλάσμα τῆς φαντασίας ή τουλάχιστον τῆς ὑπερβολῆς.

Μά δό κόσμος πού γνώρισε τό Νταχάου καί τό "Αουσβίτς καί πού ἔχυσε ποταμούς τό αἷμα καί τά δάκρυα γιά τήν κατάργησή τους, ξαίρει πιά ὡς πού μπορεῖ νά φτάσει ή φασιστική θηριωδία. Ξαίρει κάτω ἀπό τίς ταμπέλες τῶν «ἀναμορφωτικῶν ίδρυμάτων», πού κρεμούσε καί δό Γκαϊμπελς, νά διακρίνει τίς μέθοδες καί τά συστήματα τοῦ Γκαίριγκ καί τοῦ Χίμλερ γιά τήν ήθική καί σωματική ἐξασθένηση ἐκείνων πού δέν ἥθελαν νά γίνουν πειθήνια ὅργανά τους.

Καί νά πού δό κόσμος ζαναέχει σήμερα τό Νταχάου του, μόλις τέσσερα χρόνια ὑστερα ἀπό τό τέλος τοῦ πολέμου: Είναι τό Μακρονήσι τῶν ἀμερικάνων καί τῶν μοναρχοφασιστῶν. Καί είναι σέ μιά χώρα πού δό φιλελεύθερος λαός της πολέμησε παληκαρίσια δίπλα στούς Συμμάχους γιά τίς ἀρχές τῆς Ἐλευθερίας καί τῆς Δημοκρατίας.

Αναιδέστεροι άπό τους χιτλερικούς δασκάλους τους, οί μοναρχοφασίστες τής Ελλάδας καί οί « δυτικοί δημοκρατικοί » προστάτες τους, προσπάθησαν νά έμφανίσουν τό Μακρονήσι σάν « άναμορφωτικό ίδρυμα », δπου οί « τρόφιμοι », « άρρωστοι ψυχικώς καί πνευματικώς άπό τό κομμουνιστικόν μόλυσμα », έπαναφέρονται « διά τής διαπαιδαγήσεως είς τήν εύθειαν οδόν, ένστερνιζόμενοι τάς ύγιεις ἀρχάς ».

Μά δ' άναγνώστης, δποιος κι ἀν είναι, σ' δποια χώρα κι ἀν δρίσκεται, πίσω άπό τίς μαρτυρίες αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, πίσω άπό τήν ἀπλή καί πιστή ἔκθεση τῶν πραγματικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦν στό Μακρονήσι καί τῶν πραγματικῶν γεγονότων πού διαδραματίζονται σ' αὐτό τό κάτεργο, δέ θά δυσκολευτεῖ νά άναγνωρίσει τό πνεῦμα καί τίς μέθοδες τοῦ χιτλερισμοῦ στήν πλήρη ἀναβίωσή τους: 25.000 παιδιά τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πού στρατεύτηκαν, κλεισμένα σ' αὐτό τό στρατόπεδο ἐπειδή έχουν δημοκρατικά φρονήματα—αὐτό είναι τό « κομμουνιστικόν μόλυσμα »—μαρτύρσαν καί μαρτυροῦν.

« Ωστότε πολλά ἀπ' αὐτά τά παιδιά ζοῦσαν κάτω ἀπό τήν παρακολούθηση τής ἀστυνομίας. » Άλλοι πού θεωρούνταν σάν ἔξαιρετικά ἐπικίνδυνοι, φυτοζωούσαν στά νησιά, δπου τούς είχε ἔξορίσει ή κυβέρνηση»..

Αύτά γράφει ἔνας ἀπό τους ἀπολογητές τοῦ Μακρονησιοῦ (Κ.Π. Ροδοκανάκης—σύμβουλος στό υπουργεῖο Τύπου).

25 χιλιάδες παρακολουθούμενοι ἀπό τήν ἀστυνομία καί μεταξύ τους πολλοί « ἔξαιρετικά ἐπικίνδυνοι » κλείστηκαν σ' αὐτό τό μοναρχοφασιστικό « σεμινάριο ! » Ό καθένας καταλαβαίνει τί είδους σεμινάριο καί άναμορφωτήριο μπορεῖ νά είναι αὐτό τό Μακρονήσι στό κράτος τής Αθήνας, δπου πολίτες τουφεκίζονται μέ μόνη τήν ύποψία δτι θά μπορούσαν νά έχουν κάποτε σχέσεις μέ κάποιο πρόσωπο πού έχει κάποια συμπάθεια στό δημοκρατικό κίνημα!

« Υπάρχουν μέσα σ' αὐτό τό βιβλίο τά δνόματα μερικῶν ἀπό κείνους πού δολοφονήθηκαν, πού τρελάθηκαν ἀπό τά βασανιστήρια, πού ἀκρωτηριάστηκαν ἀπό τά μαρτύρια—αὐτό είναι « αἱ μέθοδοι τής διαπαιδαγήσεως ». Κι ἀν ἀκόμα παραδεχόταν κανείς δτι οί ἐγκληματικές αὐτές πράξεις ἀποτελοῦν μονωμένες περιπτώσεις πού δφείλονται στή θηριωδία τῶν δργάνων τής φρουρᾶς, θά ἀρκούσε ή μαρτυρία τοῦ ἴδιου τοῦ Ροδοκανάκη γιά νά ἀποδειχθεῖ δτι τό κράτος τό ἴδιο ἐμπνέει καί καθοδηγεῖ τούς δημίους τοῦ Μακρονησιοῦ:

« Χρειαζόταν τό νησί αὐτό νά είναι κοντά στήν Αθήνα γιά νά μπορεῖ τό Γενικό Επιτελείο νά ἐπιτηρεῖ αὐτά τά παιδιά ».

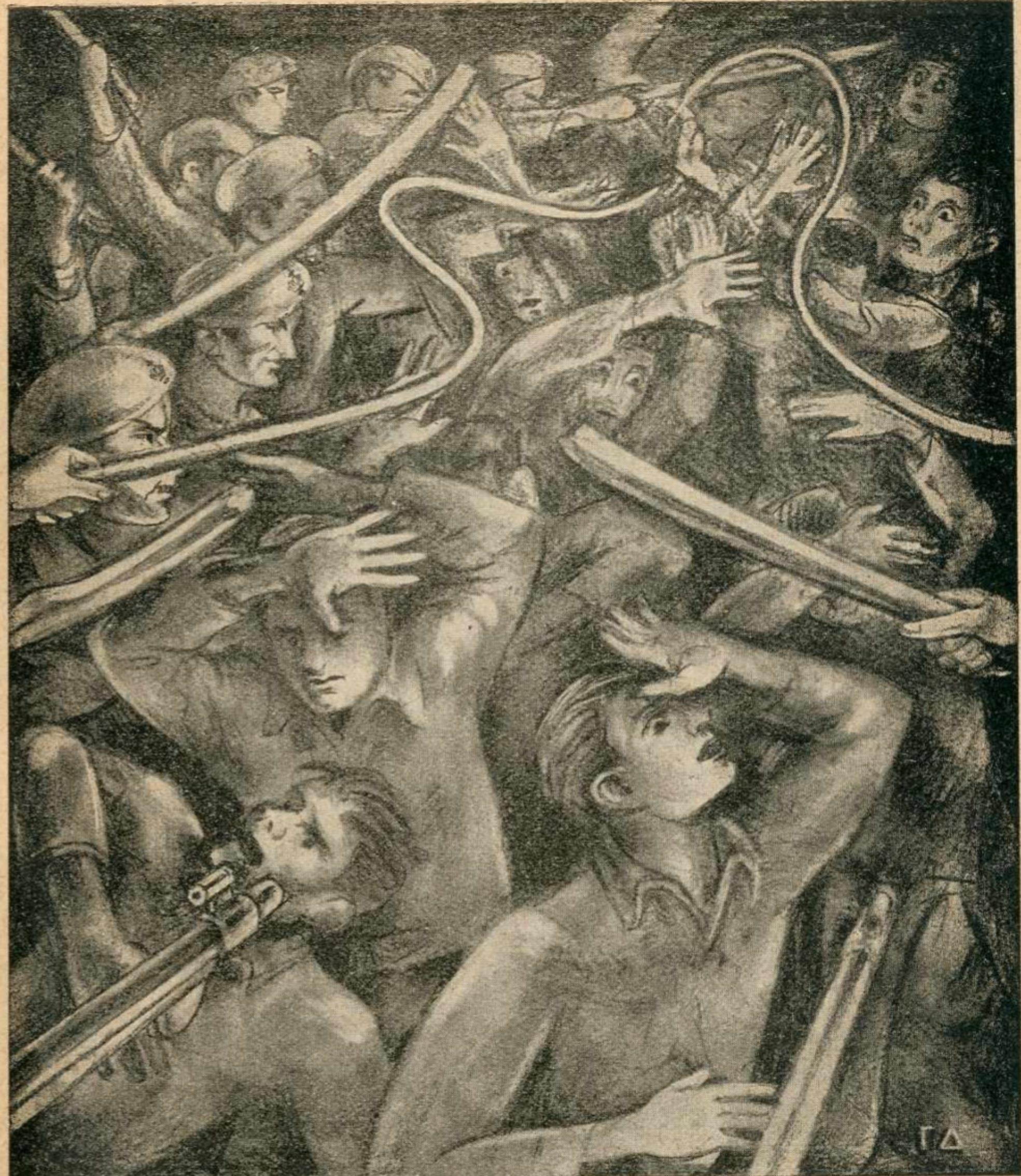
« Υπάρχουν ἐπίσης μέσα σέ τοῦτο τό βιβλίο ἀρκετές μαρτυρίες ἀπό κείνους πού, γλιτώνοντας τέλος ἀπό τό Μακρονήσι, ἔξιστοροῦν τίς φοβερές ἐφευρέσεις τής ἡθικῆς πίεσης καί τῶν σωματικῶν βασανιστηρίων κάτω ἀπό τίς δποίες οί κρατούμενοι—οί « τρό-

φιμοι » δπως άγγελικά τους χαραχτηρίζει ή άθηναϊκή προπαγάνδα—έξαναγκάζονται νά ύπογράφουν τή «δήλωση μετανοίας»—νά ένστερνισθούν τάς ίνγιείς άρχας!..

‘Ο έλληνικός λαός μέ τ’ δπλο στό χέρι άγωνίζεται νά γκρεμίσει αύτό τό καθεστώς πού έγκαθίδρυσαν οι άμερικάνοι στήν ‘Ελλάδα—νά καταργήσει τό Μακρονήσι. Μή δύναμος δλόκληρος δέ μπορεί νά μείνει άδιάφορος: Τό Μακρονήσι δέν είναι μονάχα ένα στίγμα γιά τό μεταπολεμικό κόσμο. Δέν είναι μονάχα μιά προδωσιά άπέναντι σέ κείνους πού έχυσαν τό αίμα τους ένάντια στό χιτλερισμό. Δέν είναι κάν μιά άπειλή. Είναι μιά πραγματικότητα χιτλερική.

Καί ένάντια σ’ αύτή τήν πραγματικότητα, κάθε τίμιος και έλεύθερος ἄνθρωπος, δπου κι ἀν βρίσκεται, ἀς νιώσει τήν ύποχρέωση νά ύψωσει τή φωνή του. Ή ύποχρέωσή του δέν είναι μονάχα άπέναντι σ’ αύτές τίς χιλιάδες πού μαρτυροῦν ἐκεῖ. Δέν είναι μονάχα άπέναντι σ’ αύτό τόν ήρωα και μάρτυρα έλληνικό λαό. Η ύποχρέωσή του είναι άπέναντι στόν ἴδιο τόν έαυτό του: τό Μακρονήσι είναι τό μόνο καθεστώς πού οι άμερικάνοι ίμπεριαλιστές θά ηθελαν νά έπιβάλουν στόν κόσμο, ἀν μποροῦσαν νά κυριαρχήσουν.

Κάθε τίμιος ἄνθρωπος, δπου κι ἀν βρίσκεται, ἀς βοηθήσει τόν έλληνικό λαό πού πολεμάει νά τό καταργήσει.

Μάρτυρες, πού καταγγέλουν και ἐπιβεβαιώνουν τά σα σημειώνει τό βιβλίο αὐτό, είναι ἑτοιμοί, σ' ὅποιοδήποτε δικαστήριο βρεθοῦν, νά τά καταθέσουν. Έζησαν δόλοι και μαρτύρησαν στό Μακρονήσι. Ζοῦν τόρα στήν 'Ελεύθερη Ελλάδα. Μαζί τους μποροῦν νά καταθέσουν και δλες οι ἄλλες χιλιάδες τῶν μαρτυρησιωτῶν. Οἱ μάρτυρες αὗτοὶ εἶγαν:

1. Καλαιμαρᾶς Μῆτος	— Στένη, Χαλκίδας.
2. Γκούμιας Μῆτος	— Θεολόγου, Θάσου.
3. Ἀντώνακας Γιαννης	— Μυτιλήνη.
4. Σταματίου Γιώργης	— Παλούρι, Χαλκιδικής.
5. Γιαννούλας Μῆτος	— Τύρναβο.
6. Γαλιατσατος Κώστας	— Κεφαλονιά.
7. Τουρουτζῆς Ἀλέξης	— Σιταριά, Φλώρινας.
8. Μπαΐνας Ζώης	— Σούλι, Αμαλιαδας.
9. Γεωργόπουλος Θεόδωρος	— Πειραιᾶς.
10. Δροσινακῆς Γιώργος	— Θεσσαλονίκη.
11. Χατζηλάμπρου Θωμᾶς	— Μυτιλήνη.
12. Κραβᾶς Θεόδωρος	— Γλυνό, Τρικκαλων.
13. Κεντρίδης Παρασκευᾶς	— Γκελί, Μυτιλήνης.
14. Χρυσοβίτης Πέτρος	— Φλώρινα.
15. Ἀλαφούζος Γιώργος	— Αθήνα.
16. Ντίκας Γιαννης	— Παλαιά, Καρδίτσας.
17. Μπεγγῆς Σταῦρος	— Σαλαμίνα.
18. Φουρνῆς Ἀχιλλέας	— Φανάρι, Καρδίτσας.
19. Ἀγαλανός Ἀντώνης	— Θάσο.
20. Δουδουλακῆς Δευτέρης	— Γέριμο, Κρήτης.
21. Δούγιας Βαγγέλης	— Αθήνα.
22. Χρόνης Χαραλαμπος	— Φραγκοῦ, Καρδίτσας.
23. Τσιλίκας Ἀριστείδης	— Τρίπολη.
24. Ἀτσαλακῆς Γιάννης	— "Αι Νικόλας, Κρήτης.
25. Γκίτης Γιώργος	— Ἀλεξανδρούπολη.
26. Ἀντιπαρματόγλου Μῆτος	— Πειραιᾶς.
27. Μπετζῆς Γιάννης	— Δραμα.

28. Πραμπατικόπουλος Θεόδωρος	Θεοσαλονίκη.
29. Βραντζάς Χρήστος	Φλώρινα.
30. Κυριτσόπουλος Βασίλης	Καστοριά.
31. Τσουκάκης Βασίλης	Άρδέα.
32. Γογής Γιάννης	Κεφαλονιά.
33. Βλαχοδήμης Γιώργος	Αιδηψό.
34. Βαρθολομίδης Χρίστος	Σέρρες.
35. Καραμπανακης Δεωνίδας	Χανιά, Κρήτης.
36. Τουράνης Ήλιας	Σέρρες.
37. Βέλκος Θύμιος	Γιαννιτσά.
38. Βλάχος Παναγιώτης	Χίο.
39. Γεράνης Πέτρος	Κέρκυρα.
40. Αφθηνός Λεωνίδας	Κέρκυρα.
41. Δαδαλιαρης Γιάννης	Άγινιά.
42. Γιάτσος Γιώργος	Γρεβενᾶ.
43. Μαμηρινίδης Θεόφιλος	Κέρκυρα.
44. Δετίρης Σταματης,	Εύβοια.
45. Αριτζής Θανάσης	Σέρρες.
46. Κοντοζήσης Περικλής	Γιάννενα.
47. Βαράκης Θεοδόσης	Μυτιλήνη.
48. Γιαννίζης Παναγιώτης	Τορτούνια.
49. Βαρσάμης Ήλιας	Μεσηγιά.
50. Παπαδόπουλος Γιάννης	Κοζάνη.
51. Βατής Στρατής	Μυτιλήνη.
52. Ηλιόπουλος Ήλιας	Καστοριά.
53. Παρτάνης Στέφανος	Καστοριά.
54. Καριστιανός Αναστάσιος	Άθηγα.
55. Γαλανόπουλος Δημ.	

Νά πῶς ἔξιστοροῦν καὶ πῶς περιγράφουν τὸ Μακρονήσι μερικοῖς ἀπό τοὺς νεκραναστημένους του. Καὶ εἰναι τὰ ἴδια τὰ παιδιά τοῦ λαοῦ ποθ μιλάνε. Τὰ ἐλληνόπαιδα πού ἄφησαν στὸ Μακρονήσι, ὁ ἕνας τὸ χέρι του, ὁ ἄλλος τὸ μάτι του καὶ ὅλοι τους πολὺ αἴμα. Φυσικά, ἂν αὐτοὶ μιλοῦνε γιά κείνα πού εἶδανε στὸ παρελθόν, αὐτό καθόλον δέ σημαίνει πῶς τὰ πράματα ἄλλαζαν τόρα κεῖ κάτω.

ΜΑΚΡΟΝΗΣΙ

ΟΠΟΙΑ εἰδολλιακὴ εἰκόνα καὶ ἀν θέλησε γά του δώσει ὁ σύγχρονος ἐλληνοαμερικάνικος φασισμός, δισους λόγους κι ἀν ἡγάλανε ὁ Στράτος, ὁ Ρέντης, ἡ καὶ ὁ Μαντούδαλος ἀκόμα πού τό ἐπισκεφτήκανε, δσα κι ἀν εἴπανε ὁ Σοφούλης ἡ ὁ Τσαλδάρης, δσο καὶ νά τό στολίσανε «διανοούμενοι» ὅπως ὁ Μυριεήλης, ὁ Σπύρος Μελάς, ἡ καὶ ὁ ἡλίθιος Προεστόπουλος, πού τόλμησαν νά πάνε καὶ νά κάνουν δμιλίες ἐκεῖ, κανένας δέν ἔξαιρε γά μιλήσει δπως πάντα μιλοῦσε ἔνας ἀπό τούς διοικητές του, ὁ Σκαλούμπακας, ἡ ἀπαισιότερη ἐγκληματική μορφή του στρατοπέδου.

Ήταν ὁ μόνιμος «ρήτορας» καὶ ὁ «λόγος» του ἥταν:

«Εἴσαστε προδότες, είσαστε ἐγκληματίες, τό πιστεύετε ρέ;» Καὶ μέ τό πιστόλι στὸ χέρι ὑποχρέωνε τά καψόπαιδα νά φωνάζουν: «Ναι, ναι!»

Μιά κατακλείδα σταθερή καὶ ἀκατάλυτη είχε πάντα ὁ λόγος του: «Εἴσαστε φίδια κολοθά. Καὶ τά φίδια θά πεθάνουν. Ὁποιος δέν προσγειωθεὶ ὄμαλῶς, θά προσγειωθεὶ ἀνωμάλως.»

Πίσω ἀπό τοὺς ὡραίους ὅπουργικούς λόγους μέ τή χρηστομάθεια στὸ χέρι καὶ τήν ὑποκρισία στά χειλή, στή μορφή του Σκαλούμπακα ἀποτυπώνεται ἡ ἀλήθεια του Μακρονησιοῦ: Ἡ θάγινεις φασίστας, ἡ θάπεθάγεις τάσσεις.

Καὶ δέν ἥτανε λίγοι οἱ μελλοθάγατοι. 25.000 στρατιώτες, παιδιά του λαοῦ. Αδτή τήν ωμή κουδέντα τήν ἔλεγε κάθε τόσο μπροστά,

εῖτε σέ πολλούς—χιλιάδες—μακρονησιώτες, εῖτε σέ λίγους—έκατον τάδες—σ' ὅποι λόχο ἡ τάγμα τοῦ κάπνικε, εῖτε χασισωμένος, εῖτε ὅχι, εῖτε τοῦ δυνατοῦ κακημός τοῦ παλιοῦ ταγματασφαλίτη, εῖτε ὅχι.

Δέν τήν ἔλεγε μόνο. Τήν ἐκτελοῦσε. Μαζί μέ δλο τό ἄλλο λεφόδι τῶν ἐγκληματιῶν σάν αὐτόν, μέ σύστημα, μέ μέθοδο, μέ συνέπεια, μέ λόσα καὶ μέ τον τοικό τό χασίς, ἔκανε πράξη τό λόγο: "Η γίνεσαι φασίστας, ἡ πεθαίνεις.

ΟΙ ΔΗΜΙΟΙ

Από δῶ, ἀπό τό λόγο αὐτό ξεκινάει τό Μακρογήσι. Καὶ γιά τήν ἀποστολή του χρειάζεται, φυσικά, εἰδικά διαλεγμένους βασανιστές μέσα δπ' δλο τό ἐγκληματικό πάνθεο πού διαθέτει δ μοναρχοφασισμός. Βασανιστές πού νά ξαίρουν νά βασανίζουν δς τό θάνατο μέ δυό προσόντα: Τό σύ στημα καὶ τήν ἔλλειψη ἐλάχιστον ἵχυρος ή θικού δισταγμού. Τό Μακρογήσι χρειάζοταν τούς ἐγκληματίες τῶν ἐγκληματιῶν. Ο ἐγκέφαλος τοῦ μοναρχοφασισμού (τό ὑπουργείο Στρατιωτικῶν, τό Γενικό Ἐπιτελείο καὶ ή Γενική Ασφάλεια) ἔκανε τήν ἐπιλογή. Θά γνωρίσουμε τούς ἐκλεκτούς πάνω στήν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου τους. Οἱ ἐκλέκτορες είναι γνωστοί. Ας σημειωθοῦν πρώτα δπό τόν κάθε "Ελληνα τό δυόματά τους. Θά χρειαστοῦν πολύ σύντομα:

Δασύλης, συνταγματάρχης, γενικός διοικητής τοῦ στρατοπέδου. Μπαΐρακτάρης, συνταγματάρχης, σύνδεσμος τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου. Αὗτός πήγαινε κι ἐρχόταν ταχικά στήν Αθήνα γιά δημεση συνεννόηση μέ τό Γεν. Ἐπιτελείο. Ἐπομένως τίποτε δέ γινότανε κι ούτε φυσικά γίνεται τόρα στό στρατόπεδο χωρίς γνώμη, ἐγκριση, διαταγή τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου.

1ο ΤΑΓΜΑ: Βασιλόπουλος Ἀντών, Λοχαγός, διοικητής. Καρδάρας, Υπολοχαγός. Καστρίτης Γ., Ἀνθογός, Διευθυντής Αστυνομίας Μονάδας (ΑΜ). Σαλβαράς Χρ., Διοικητής λόχου ἀσφάλειας. Χατζημιχάλης Γ., Υπολοχαγός. Περῆς Εύστρατιος, Δ/τής τοῦ 2ου λόχου (πειθαρχείο «σύρμα»). Ανωδης Σάβδας, Υπολοχαγός. Βοηθούς τους είχανε δεκάδες ἄλλους, τόν ξα χειρότερο ἀπτόν ἄλλο. Σημειώνου-

με τόν Ἐντέρη, τό Δημητρόπουλο, τό Φασάρη, τό
Λώλη, τό Ροδέλα.

2ο ΤΑΓΜΑ: Στυλιόπουλος Ἡλ., Ἀντρχης, Δ/τής.
Τζανέτος Γ., Ταγρχης Δ/τής (ἀνέλαβε ἀργότερα). Βοηθοί οἱ
ἀλφαριμίτες Παραράς, Σμυρλῆς, Παυλῆς, Βαλανί-
νίδης, Βούλγαρης, Καραφώτης, Πράντος, Ζια-
κάνος, Γ., Μπουτσιάρης Κ. καὶ ἄλλοι πολλοί.

3ο ΤΑΓΜΑ: Σκαλούμπακας, Λοχαγός Δ/τής (τόρω ἔ-
γινε ταγρχης στή διάθεση τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου), Σφακιανός
Μιχ., Ἀνθράκης Δ/τής λόχου ἀσφάλειας. Μπαρούχος Μιχ.,
Ὑπολοχαγός. Βοηθοί ἀλφαριμίτες: Χατζημανώλης, Ζερβά-
κης, Καράκης, Δόγκας, Λάκκας, Καλλίδης
Ἀθ., Βουλγαράκης, Λαγός, Γανώσης, Θεοχα-
ρόπουλος, Ζαδογιάννης, Λιάσκος, Καλπά-
κης, Δούγας κ.ἄ.

Ο καθένας ἀπ' αὐτούς δέν ἥτανε λιγότερο βασανιστής ἀπ-
τόν ἄλλο. Δέν ἥτανε λιγότερο βασανιστής ὁ διοικητής τοῦ τάγμα-
τος ἢ τοῦ λόχου ἀπό τὸν ἀλφαριμίτη, οὔτε ὁ ἀλφαριμίτης ἀπό τό
λοχαγό ἢ τό διοικητή.

Η διαφορά δρίσκεται στήν εἰδικότητα ἢ στή μαστοριά τοῦ
καθενός. Ο Σφακιανός, π.χ., πρῶτος θοηθός τοῦ Σκα-
λούμπακα, είχε εἰδικευθεὶ νά κόβει μαλλιά μέ τό σουγιά, ἢ
νά ἐφαρμόζει τό μαρτύριο τοῦ «φάλαγγα» μέ δικές του μέθοδες ἀ-
νατριχιαστικές.

Ο Βαλανίδης είναι μαέστρος καὶ καμάρι τοῦ στρατοπέ-
δου στήν τέχνη νά βασανίζει τούς κρατουμένους πιέζοντας τά
γεννητικά τους ὅργανα ὡς τή λιποθυμιά καὶ ὡς τό θάνατο. Κι ἔ-
τσι δλοι, ὁ καθένας μέσα σ' αὐτό τό ὅργιο τοῦ ἐγκλήματος ἔχει
προσφέρει καὶ κάτι τό δικό του, τό ξεχωριστό, δ.τι τοῦ ὑταγόρευε
ἡ ἀρωστημένη σαδιστική φαντασία του, γιά τό «ἀγαμορφωτικό σε-
μινάριο» τοῦ Μακρονησιοῦ.

Η ΥΠΟΔΟΧΗ

Όποιος έκανε στό Χαιδάρι, στήν πρώτη κατοχή μέ τούς γερμανούς, θά θυμάται γιά πάντα τόν τρόπο τής υποδοχής μέσα στήν απομόνωση τοῦ μπλόν 15 τῶν νεοφερμένων μελλοθάγατων. Μέσα διπλή σειρά ἀπό ἐσεσίτες μέ τό διόρδουλα στό χέρι περγούσε ὁ νέος κρατούμενος γιά νά καταλήξει ματωμένος, τσακισμένος, ἔξουθενωμένος, στό κελί του. Ἡτανε τό πρώτο σπάσιμο ἡθικοῦ.

Στό Μακρογήσι τό μαρτύριο τῆς υποδοχής γίνεται μέ μεγαλότερη ἔνταση, διαδικότητα, σαδισμό και διάρκεια.

Γιά ν' ἀποχτήσει τό στρατόπεδο τούς 20.000 περίπου κρατουμένους στρατιώτες μέσα στό 1948, κουδαλήθηκαν καραβίές καραβίές τά στρατευμένα παιδιά τοῦ λαοῦ ἀπό τά διάφορα «Κέντρα Βασικῆς Έκπαίδευσης» τῆς χώρας. Και κάθε φορά πού τά καράβια ξεφόρτωναν 200 ή 300 και 500 και 600 στρατιώτες, τό λεφούσι τῶν ἀλφαριτῶν ἥταν πάντα μπροστά ἐτοιμο γιά τήν υποδοχή και πάνοπλο. Κατέδαιναν οἱ στρατιώτες ἀγίδειοι και ξαφνικά δρισκόντουσαν ἀγάμενα στούς διπλούς στίχους τῶν ἀλφαριτῶν πού ἀρχιζαν νά τούς δέρνουν μέ ρόπαλο, μέ πέτρες, μέ χοντρά ζαχαροκάλαμα, μέ σίδερα ἐπάνω στό κεφάλι, στά χέρια, στίς πλάτες.

Στό Χαιδάρι, μετά τήν υποδοχή, ὁ νιοφερμένος ἔπεφτε στό κελί του και ἡσύχαζε γιά λίγο. Στό ἀμερικάνικο Μακρογήσι ἐπάρχει μιά τελειοποίηση. Οἱ καταματωμένοι νιοφερμένοι πρέπει νά πάνε στά «Γραφεῖα τῆς Διοίκησης». Πρέπει μαζί μέ τήν πρώτη γνωριμιά τῆς θηριωδίας νά ἀντικρύσουν και τούς μεγάλους θεούς τοῦ στρατοπέδου. Μαζί μέ τά στοιχεῖα πού θά τούς ζητηθοῦν ἔκει θά τούς εἰπωθεὶ δρθά-κοφτά νά υποδάλουν τή «δήλωση μετανοίας». Και θά ἐπακολουθήσει τό ἴδιο ἀνελέητο ξυλοκόπημα ὃσο νά φτάσουν στό τάγμα. Στήν προκαταρκτική αὐτή διαδικασία τοῦ μαρτυρίου οἱ νιοφερμένοι ἀντίκρυζαν τό Σφακιανό, τό Χατζημανώλη, τό Καλπάκη, τό Ζερβάκη και ὅλους τούς ἄλλους γ' ἀφρίζουν, νά λυσάνε ἀπό τό αἷμα τῶν ἀθώων φαντάρων πού ἔχουν και τόσο πιό πολύ νά γτυποῦν.

Ἐτσι γιγόταν σέ ὅλες τίς «ὑποδοχές». Ἐτσι ἔγινε μέ τούς 600 φαντάρους πού ἤρθαν ἀπό τό Κέντρο Δράμας στίς 2 τοῦ Μάη 1948. Ἐτσι ἔγινε μέ τούς 450 πού ἤρθαν ἀπό τό Κέντρο τοῦ Βόλου στίς 13 τοῦ Ιούλη 1947. Ἐτσι ἔγινε μέ τούς 300 τῆς

Θεσσαλονίκης στίς 16 τοῦ Σεπτέμβρη 1947. Σ' αὐτή τήν τελευταίαν και πολλοί σλαβομακεδόνες. Τούς διάταξαν: «Πές κριθάρι», καίνος δέν πρόφερε καλά, ἔλεγε «κριτάρι». «Ἄν κερατά, έσολγαρος εἰσαι!» και τόν ἀφηγαν λιπόθυμο, ἐκεὶ μπροστά, ἀπό τό ξύλο. Ἐτσι μέ ὅλους. Ὁχι τυχαία. Άλλα μέ ἐπιψού, κανονικά και συστηματικά.

Ἡταν και δῶ, ὅπως στό Χαιδάρι, τό πρώτο σπάσιμο τοῦ ἡθικοῦ.

Η ΖΩΗ ΕΝ ΤΑΦΩ

Ο ὄρος τοῦ στρατοπέδου ἥταν αὐτός πού εἶχε καθορίσει μέ τήν ώμη του γλώσσα δ Σκαλούμπακας: «Η θά ύποταχτεῖς, η θά πεθάνεις! Νά ύποταγεις σήμαινε δχι μόνο ἀπλῶς νά κάνεις «δήλωση μετανοίας», άλλα και γά μεταπλάσεις τήν φυγή σου σύμφωνα μέ τό πρότυπο τῆς δικῆς τους. Νά γίνεις δηλ. ττιράκι τους, σπιούνος, νά δασανίζεις τούς συναδέλφους σου, κτήγος. Μ' ἔνα λόγο, φασίστας. Η θά γίνεις τέτιος ἀκριβῶς, η θά πεθάνεις στό Μακρογήσι. Μέσος ὄρος δέ χωρεῖ. Η «δήλωση μετανοίας» δέν είναι παρά τό πρώτο βῆμα. Αὐτό λέγεται στή γλώσσα τους «ἀγάνηψις» και δλο τό στρατόπεδο «Κέντρο ηθικῆς και ἐθνικῆς ἀγωγῆς», η ἀκόμα «έθνική Κολυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ»—κολυμβήθρα τοῦ αἴματος ἀντάξια τοῦ κράτους τους. Οἱ δήμιοι ξαίρουν και τό δλέπουν, ἀλλωστε, πώς οἱ στρατιώτες πού ἔρχονται ἀπέξω, εἴτε κομμουνιστές είναι, εἴτε ἐαμίτες, εἴτε δημοκρατικοί, εἴτε ἀδιάφοροι, δσο και νά τούς πογούσαν φριχτά οι πληγές ἀπό τό ξύλο τῆς υποδοχής, δέν είναι διατεθειμένοι νά χάσουν τήν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπειά τους. Τό καθεστώς τῆς ἀποκτήνωσης και τῆς ἀποβλάκωσης, μέ τό σωματικό πόνο πολύ πέρα ἀπό τά δρια τῆς ἀνθρώπινης ἀντοχής, πρέπει συνεπώς νά είναι μόνιμο. Τό θύμα δφείλει η νά κερδηθεὶ ἀπό αὐτούς ηθικό ράκος.

Ἀπό δῶ και πέρα μπαίνει σέ ἐφαρμογή η «μέθοδος τῆς διαπαιδαγώγησης» τοῦ Μακρογησιοῦ. Η ἀρχή είναι δ ταχτικός καθημερινός κάματος τῆς δουλειᾶς. Άλλα δουλειᾶς ἀσκοπής. Νά κουδαλάνε πέτρες σέ μακρυγές ἀποστάσεις, νά κουδαλάνε ἀμμού ἀπό τή θάλασσα στά δράχια και ἀπό τά δράχια πάλι στή θά-

λασσα, νά κουνταλάνε χαλίκια από το ένα μέρος στο άλλο, ήτανε και είναι τό μονάτονο ήμερήσιο καταθλιπτικό έργο 25.000 άνθρωπων. Απάνω από τό κεφάλι τών δουλευτών της άσκοπης δουλειάς, οι άλφαρμίτες στέκονται μέ τό βούρδουλα ή τό ξύλο στά χέρια και γινούν μέ τήν παραμικρότερη άφορμή ή και χωρίς άφορμή.

Θ κάμπατος, θεσμώνοις οι μάρτυρες, ήτανε διπλός δτανή δουλειά άρχιτες στίς εξι τό πρωί και σταματούσε στίς 11 τό μεσημέρι, μ' ένα σκέτο τσάι στά χέρι χωρίς φωμή και τριπλός δτανή από τίς 11 ώς τίς 12, μέσα στήν κάψα ή στήν βροχή τής μέρας, άρχιτες τό μάθημα-δμιλίκ. Ήταν τό ίδιο μακρόσυρτο γελοίο τροπάρι γιά τούς σλάδους, τόν κομμουνισμό, τούς πουλημένους προδότες τής πατρίδας τοδ Σκαλούμπακα. Τό άπόγεμα ή ίδια δουλειά. Από τίς 2-5 μέ τούς ίδιους άλφαρμίτες στό κεφάλι και από τίς 5-7 ή ίδια δμιλίκα γιά τούς σλάδους, τόν κομμουνισμό, τούς πουλημένους προδότες τής ίδιας πατρίδας τού ίδιου Σκαλούμπακα.

Τό νερό και τό φαγητό ήταν είδικός ρυθμός και σκοπός δασάνου. Τό νησί αντό, πού ποτέ δέν κατοικήθηκε, είναι άνυδρο και κουνταλούν τό νερό μέ κατίκια από τό Λαύριο απέναντι. Τά δαρέλια γεμάτα, έμεναν έκει στήν παραλία γά τά δλέπουν οι κρατούμενοι. Ή δίψα έρχαινε τά στομάχια, ή γλώσσα γινότανε πετσέτη, τά χείλη φριγανισμένα άποζητούσαν λίγη δροσιά, ένα κόμπο γά ξανασάνουν. Τίποτα. Ο άλφαρμίτης έπινε κι έφτυνε τούς άλλους: —Γίνου άνθρωπος νά πίνεις νερό δσο θέλεις.

Έννοούσε φυσικά νά γίνει άνθρωπος σάν αντόν.

Μά και τό φαγητό έπισης ήταν είδικά ρυθμισμένο νά μεγαλώνει τό μαρτύριο τής δίψας. "Αν σέ κάποιον δέν έφτανε, έπαιρνε γιά συμπλήρωμα μιά παστή ρέγγα. Τότε τό μαρτύριο κορυφωνόταν, και τρελοί από δίψα οι φαντάροι δρυμούσαν στά δαρέλια γά πιούνε. Απάνω τούς οι άλφαρμίτες, γινούνταν φοβερά, λυσασμένα. Ή άγρια αντή σκηνή ήτανε προπαρασκευασμένη: Νά φέρει τούς κρατούμενους στά άκροτατα δρια τής διολογικής αντοχής και δχι σάν άνθρωποι πιά, μά μέ έφρενο ένστικτο τής αντοσυντήρησης γά συμπλέκονται μεταξύ τούς, γά τα πεινώνονται και ν' άγριεύουν μπροστά στό σωτήριο γάμα τού λιγοστού δρώμικου νερού. Είναι μιά καθαρή χιτλερική έπινόηση γιά γά τσακίζει τά γεῦρα και τήν ήθική αντοχή και τού πιό συγειδητού άνθρωπου: Μπροστά στά δαρέλια μέ τό νερό, οι δίψασμένοι κρατούμενοι, μέσα στή διασύνη και κάτω από τίς δουρδουλιές δέν πρόφταιναν ποτέ γά πιούνε.

Μά είναι πολύ μακρύς διαπαιδαγωγικών μεθόδων: Τό νησί έχει ένα θύμωμα γυμνό στή μέση—βράχους κι άγκαθια. Όταν διάλφαρμίτης έκρινε πώς ήρθε η ώρα, θυμοχέων τούς κρατούμενους νά βγάλουν τίς δρούλες τους και τούς έβαζε νά τρέξουν διπάνω, μέ μιά έποιαδή ποτε πρόφαση δουλειάς, δση ώρα ήθιλε, δση ώρα χρειαζόταν γιά νά ματάσουν και νά ξεσκιστούν τά πόδια, νά δουρκώσουν τά μάτια, νά λυγίσουν οι καρδιές.

Μά και ή γαλάζια, ημερη θάλασσα, πού άγκαλιάζει τό γυμνό νησί, προσφερόταν στούς έγκληματίες σκδιστές δημίους γιά άλλα μαρτύρια: Μέ γυμνή τά πόδια θυμοχέων τούς κρατούμενους νά μπαίνουν στή θάλασσα. Τούς κρατούσσουν έκει δσο πού τά πόδια φούσκωναν, τούς έδαζαν γά τρέξουν ένπόλητοι στό θύμωμα κι άπο κει, καταματωμένους, πάλι στήν άρμύρα τής θάλασσας και μέ τήν άρμύρα τής θάλασσας στά ξεσκισμένα πόδια, πάλι στό θύμωμα, διύ φορές, τρεις φορές—δσο ηρμίζε πώς χρειάζεται διάλφαρμίτης πού έστεκε από πάνω τους μέ τό μαστίγιο στό χέρι.

Άυτό τό μαρτύριο μπορούσε νά κορυφωθεί μέ μιά άλλη σκτανική έπινόηση και γινότανε πολλές φορές γιά κείνους πού δειγόντανε πιό άγνεκτικοι στό σωματικό πόνο και τό ήθικό δάσκανο.

Ξεκινούσε από τή δασική μέθοδο τής ένπόλητης πορείας και τό ήθικό αντό δάσκανο. "Τσερα διπόλο αντό τό πάνω-κάτω, θυμοχέων τόν κατάδικο γά σταθεί γονατιστός στό θύμωμα κρατόγνας στά δυό του χέρια μιά πέτρα 4-5 διάδεις και νά φωνάζει τό ήλιθιο:

—Αλλάχ-άλλάχ!... "Ημαρτον.

Τό σωματικό μαρτύριο τό συμπλήρωνε δι αντοεξευτελισμός και δλοκληρωνόταν μέ μιά άλλη «διαπαιδαγωγική μέθοδο». Η μέθοδος αντή ξεκινούσε από τή ένπόλητη πορεία στά βράχια και τ' άγκαθια. "Τσερα δμως διπάντη, οι «διαπαιδαγωγούμενοι» θυμοχέωνταν νά γινούν δ ένας τόν δίλλο δυνατά, ένω από πάνω οι δήμιοι: έδεργαν δλοι μαζί!...

"Η θάλασσα προσφερόταν και γι' άλλα μαρτύρια: "Εδαζαν σέ ένα τσουνάλι: τούς φαντάρους και τούς πετούσαν στή θάλασσα, πάλι έξι και πάλι στή θάλασσα δεμένος χεροπόδαρη άνθρωπος, πολλές φορές, δχι γιά γά πεθάνει μιά και καλή, μά γιά γά διτικόρυσει πολλές φορές τό θάνατο, νά ξοφλήσει σάν άνθρωπος και νά μείνει μάγιο μέ τό ένστιχτο τού ζώου πού θέλει νά ζήσει. Κι αντό τό δυστυχισμένο ζώο γά διταλλάξει τό θάνατο μέ τό γά γίνει φασίστας, γά «ένστερνισθεί τάς ήγιεις άρχας»!...

"Τπάρχουν κι άλλα, κι άλλα μαρτύρια, διέλειωτα, άγαριθμη-

τα, μεράνταστα, στό μοναρχοφασιστικό «σεμινάριο» του Μακρογήσιου. Ήνα είναι ή μέθοδος Χατζημαγώλη: "Εστελναν τή γύχτα κατά σήμωναν ἀπό τόν ὑπνο ἔνα φαντάρο, τόν πηγαίνανε στά Γραφεία τῆς ΑΜ καὶ κεῖ, χωρίς κανένα λόγο, αὐτός δ Χατζημαγώλης τόγ ἔδερνε διασκεδάζοντας. Άφοσ κουραζόταν ἔλεγε στό φαντάρο νά πάει στό φυλάκιο τάχα γιά νά πει κάτι ἀπό μέρος του. Μά ἄλλοι Χατζημαγώληδες ἐκεί, πού ξέιρανε τό παιχνίδι, μόλις δ δυστυχισμένος στρατιώτης ἔλεγε τήγ παραγγελία, τόν ἀρχίσανε δλοι μαζί στό έύλο καὶ ξεκαρδίζονταν στά γέλια γιά τήγ ἔξυπνάδα του ἀρχιδήμιου.

Ἐτσι δασανίστηκαν καὶ δασανίζονται 25.000 Μακρογησιώτες. Εσχωριστά ἀναφέρονται τά δύομάτα του καθηγητή Κατσαροῦ, ἀπό τή Θεσσαλονίκη, πού δασανίστηκε μέ τή μέθοδο του τσουδαλιού στή θάλασσα ἀπό τόν ἔδιο τό Σφακιανό. Ό Ανδρέας Πουρής, ἀπό τούς Ωραιούς τῆς Εύβοικης, τρελάθηκε ἀπό τή δίψα. Ό Σταμάτης Σταματόπουλος, ἀπό τή Μυτιλήνη, ἔχασε τό δεξιό του χέρι ἀπό τά δασανιστήρια. Ό Βελισάριος Δατάρης, ἀπό τήν Εύβοια, ἔχασε τό μάτι του. ስτσι δικόμα δασανίστηκε δ Παπαλής Δημήτριος, ἀπό τό Ν. Φάληρο, πού ἔμειναν παράλυτα καὶ τά δυό του πόδια καὶ τόρα περπατάσι μέ πατερίσεις.

Ἐτσι, δ φοιτητής Μπίκας Κώστας, ἀπό τήν Έλασώνα, πού ἔπαθε παράλυση τῶν ποδιῶν. ስτσι, δ Αναστασιάδης Χρίστος, ἀπό τά Καιλάρια, μέ τίς συγγένες αἰμοπτύσεις του. Ό κατάλογος είναι μακρής, ἀτέλειωτος. Οι σημερινοί μάρτυρες θυμούνται ἐκατοντάδες τρομαχτικά περιστατικά, μά δέ θυμούνται ὄνόματα. Θά δρεθούν δλα καὶ σύντομα. Ή λαϊκή δικαιοσύνη δέ θά κουραστεί νά τά πει.

ΤΟ ΣΥΡΜΑ

Τό «σύρμα» ἔχει μιά μικρή προϊστορία. Στίς 23 του Μαρτίου 1948 πήρανε ἀπό τό 3ο Τάγμα 1.500 φαντάρους πού δέν ἥθελαν νά κάνουν δήλωση καὶ τούς πήγανε στήγ περιοχή του 1ου Τάγματος. Τούς δόδηγησε ἀμέτρητο λεφόνσι ἀλφαρίτες. Σ' ὅλη τή διαδρομή τούς χτυπούσαν καὶ ἀπαιτούσανε νά τραγουδᾶνε.

—Τραγουδάτε, ρέ! Τραγουδεῖστε «Τοῦ ἀετοῦ τό γυιό». Τραγουδεῖστε τό «Τί θέλουν οι Βούλγαροι μέσι στή Μακεδονία». Τραγουδάτε ρέ Βούλγαρο!!

Ἄντοι ὡστόσο δέν τραγουδοῦσαν καὶ τό έύλο ἔπεφτε πάγωτους τυφλό, ἀνελέγητο. Τό δράδι τούς παράταξαν δυό-δυό ἀπόξω ἀπτά ἀντίσκηγά τους. Τούς εἶπανε: "Οσοι θά κάνουν δήλωση νά καθήσουν κάτω, δσοι δχι, νά μείνουν δρθιοι. Δέν κάθησε κανείς. Τότε τό λεφόνσι περγούσε ἀπό μπρός τους καὶ ξαγαρωτούσε: «Θά κάνεις δήλωση» καὶ χτυπούσε μέ ζαχαροκάλαμα, μέ μπαμπού, μέ ρόπαλα, μέ σίδερα, ὥσπου δ μάρτυρας σωριαζόταν ἀναίσθητος.

Τά μπαμπού διαν χοντρά σάν ἀντρικό μπράτσο καὶ χρησιμευαν γιά πάσαλοι στ' ἀντίσκηγα. Δώρῳ ἐγγλέζικο ή ἀμερικάνικο. Στά γέρια του Καστρίτη, του Καρδάρα, του Σαλβαρά, του Περή καὶ τών ἀλφαριτῶν Βενιέρη, Κομπόρη, Φασάρη, Δημητρόπουλου, Χούλιαρη, Ιατρίδη, Λώλη, Λώρη, Πόλιου κ.ά., πού πρωτοστατούσαν κείγο τό δράδι, διαν φοινικά δργανα. Πολό τούς ἔξυπηρέτησε τό ἐγγλέζικο δώρο. Σ' αὐτή τήγ περιοχή (του 1ου Τάγματος) ίδριθηκε τό σύρμα λίγο ἀργότερα, τόν Απρίλη του 1948.

Ήταν ἔνας τόπος φραγμένος μέ τριπλή σειρά γερά συρματοπλέγματα. ስκει μέσα συγκεντρώθηκαν οί «μή μετανοοῦντες», οί ἀγεπίδεχτοι «ἥθικης ἀγωγῆς», τά «κόκκινα φίδια». Χώρισαν τούς ἐπιστήμονες καὶ τούς φοιτητές ἀπό τούς «ἀπλοῖκούς», πού δέν ἔξαιραν πολλά γράμματα. Μόνυμοι δασανιστές στό σύρμα διαν δ Καστρίτης, δ Περής, δ Λουκίδης, δ Βάβας, δ Δημητρόπουλος, δ Φασάρης, δ Βενιέρης. Ήταν διαλεγμένοι ἐπειδή τό σύρμα είχε ἔξαιρετική ἀποστολή μέσα σ' δλο τό στρατόπεδο. Έδω πιά δασάνιζαν μέρα γύχτα. Κανείς μάρτυρας δέν ἔπρεπε νά λιποθυμήσει λιγότερο ἀπό δυό φορές τό μερόνυχτο. Καὶ δέ λιποθυμούσε ποτέ λιγότερο. Οι φύλακες ἀγρυπνούσαν πάγω σ' αὐτό. Τρέχοντας, τά θύματα κουδαλοῦσαν θεόρατες πέτρες καὶ γέμιζαν ἔνα ρέμα πού δέ γέμιζε ποτές, διεχωμάτωναν μέ τά γύχια ἔνα πελώριο δράγο πού ἔστεκε πάντα ἀσάλευτος. ስκει δασάνισαν τό γιό του Μ. Κύρκου τραβόντας μέ σιδερένια τανάλια τά δάχτυλα, τή μύτη, τ' αὐτιά, δλα τά δικρα καὶ χορεύοντας πάγω στήγ κοιλιά του. ስκει δασάνισαν τόν Αναστασόπουλο Παντελή καὶ ἔμεινε χωρίς ποδάρια. ስκει δασάνισαν ἀπαίσια ἔναν ήλικιωμένο ἔθνοφρουρίτη καὶ δημητρόπουλος μέ τό Φασάρη του διγάλανε τά γρυσά δόντια μέ τανάλια. "Τσερα τούς τσακίσανε μέ σίδερο τά μούτρα καὶ δ μάρτυρας πέθανε σέ τρεις μέρες. Πέθανε καὶ θάφτηκε σάν τό σκυλί. Θά δρούμε τό δινούμά του. Τίποτα δέ θά χθεῖ.

* *

Ἀπό τό Μακρογήσι δέ γλίτωσαν ούτε οί τιμημένοι ἀξιωμα-

τικοί τοῦ ΕΛΑΣ, ἀκόμα περισσότερο δέ γλίτωσαν οὗτε ἀπό τήν
δργανωμένη ἀποδοκιμασία τῶν ταχυματασφαλιτῶν, τοῦ ταχυματασφα-
λιτῆ Σκαλούμπακα, οὗτε ἀπό τοὺς ἐξευτελεισμούς, οὗτε ἀπό τό ξό-
λο ὡς τήν ἀγαιοσθησία.

Τό Φλεβάρη τοῦ 1948 μεταφέρουν ἀπό τήν ἐξορία τό στρα-
τηγό Σαράφη, τόν τιμημένο ἀρχηγό τοῦ δοξασμένου ΕΛΑΣ, γιά
νά τόν κλείσουν στίς φυλακές τοῦ Μακρονησίου. Ὅταν τό καρά-
βι πού τόν ἔφερνε πόδια τό λιμάνι τοῦ νησιοῦ, μαζεύτηκαν ὅ-
λοι οἱ χαριέδες τοῦ στρατοπέδου καὶ γιουγάισαν τό στρατηγό:

—Βούλγαρε! Προδότη! Πουλημένε! Τομάρι!

Ο στρατηγός ἔμεινε στό κατάστρωμα τοῦ καραβίου καὶ τός
κοίταξε ἀτάραχος. Ἀπέγκυτι τοῦ ἥξαιρε ποιούς ἔχει. Καὶ πίσω τοῦ
ἥξαιρε ποιός στεκόταν. Τό μοναρχοφασιστικό κράτος καὶ ἡ ἀμε-
ρικανοκρατία. Δέν εἶπε τίποτα, οὗτε μιλιά.

Ἡ λόσια τῶν φαρμακωμένων τοῦ στρατοπέδου ἦταν πάντα
ξεχωριστή γιά τούς ἀξιωματικούς καὶ μάλιστα τούς ἀξιούς τοῦ
ΕΛΑΣ. Στά μέσα τοῦ 'Απρίλη 1948 πήραν ἀπό «τό Γ! Κέντρον
Παρουσιάσεως» τοῦ νησιοῦ, ὅπου ηρατοῦσαν καμιά 600ριά ἔφεδρούς
καὶ μόνιμους ἀξιούς, τόν διντ/ρχη Μουστεράκη, ἀπό τούς στρα-
τιωτικούς ἥγετες τοῦ ΕΛΑΣ, γιά νά τόν μεταφέρουν, μαζί μέ 8-10
ἄλλους ἀξιούς, στίς φυλακές τοῦ νησιοῦ. Ἡταν εὐκαιρία γιά τό
Σκαλούμπακα νά χύσει ὅλο τό παλιό ταχυματασφαλίτικο μίσος του
δργανώνοντας μιά «διασκέδαση» γιά τά «παιδιά». Ἡ μεταφορά
γιγόταν μέ αὐτοκίνητο καὶ τό αὐτοκίνητο θά περνοῦσε μπροστά ἀ-
πό τό Ζο Τάγμα. Βαρέσανε συναγερμό τοῦ Τάγματος κι ὅταν τό
αὐτοκίνητο ἔφτασε, τό σταυράτησαν κι ὅλη ἡ μυρμηγκιά τῶν γενι-
τσάρων ἔπειτε πάνω μέ ἔνδα, ρόπαλα, μπαμπού, σίδερα, καὶ χτυ-
πούσαν. Ὁ Μουστεράκης ἔπειτε καταματωμένος σέ λίγα λεπτά, λι-
πόθυμος. Οἱ ἄλλοι ἀξιούς ἔμειναν τό ἴδιο ἀναίσθητοι. Οἱ γενίτσα-
ροι ἔξανολουθοῦσαν νά χτυπᾶν. Οἱ μάγειροι μέ τίς κουτάλες τοῦ
φαγητοῦ ἀγέδαιναν ἐπάνω καὶ περίχυναν μέ καφτό λάδι τούς μι-
σοπεθαμένους μάρτυρες. Κάτω, τό ἄλλο λεφούσι δέν ἔπαινε νά φω-
νάζει: «Προδότες! Πουλημένοι! Βούλγαροι! Αέρα στούς προδότες!
Θάνατος στούς Βουλγάρους!» Πιό πέρα ἔστεκε, χωρίς νά παίρνει
μέρος, ὁ Σκαλούμπακας μέ τό Σφακιανό, τό Μπαρούχο, τόν Τζί-
κα, τό Χατζηγεωργίου κ. ἄ. διασκεδάζοντας πολύ μέ τό θέαμα.
Τηρετόντας τούς Γερμανούς, ὁ Σκαλούμπακας δέν εἶχε κατορθίσει
οὗτε νά ἔξοντώσει, οὗτε νά βάλει στό χέρι τούς ἀξιούς τοῦ
ΕΛΑΣ. Ὁχ! μόνο αὐτό, μά λίγο ἔλειψε νά χάσει καὶ τό κεφά-
λι του. Τόρα, ὑπηρετόντας τούς ἀμερικανοάγγλους, καὶ στό χέρι

τούς ἔδαλε και μποροῦσε ὅτι ὕρα ἥθελε γά τούς χτυπᾶ, γά τούς ε-
ξευτελίζει και γά τούς θανατώνει ἀκόμα. Μποροῦσε λοιπόν γά μη
διασκεδάζει;

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ 29 ΦΛΕΒΑΡΗ ΚΑΙ 1 ΜΑΡΤΗ 1948

Τά ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς τοῦ Μοναρχοφασισμοῦ στό-
Μακρονήσιο δέν ἦταν ίκανοποιητικά. Τουλάχιστο, ὁ ἴδιος δέν τά ἔκρι-
νε ίκανοποιητικά ὡς τό Φλεβάρη τοῦ 1948. Παρά τό ἔγκλημα και
τήν ἀπειλή τοῦ θανάτου, δυόμιση δεκάδες χιλιάδες στρατευμένα
παιδιά τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρόσθαλαν τήν ἀντίστασή τους. Μά ὁ
σκοπός τοῦ στρατοπέδου γιά τό μοναρχοφασισμό δέν ἦταν ἀπλῶς
γά συγκεντρώσει και γά ἀπομογώσει τούς δημοκρατικούς στρατιω-
τες ἀπό τόν δύόλοιπο μοναρχοφασιστικό στρατό. Ὁ σκοπός ἦταν
πιστούς μεγάλος. Ἐπιζητοῦσε τή βίαιη δποταγή, μέ δλα τά μέσα, τῶν
δημοκρατικῶν στρατιωτῶν πού συγκέντρωσε στό Μακρονήσιο, ὃστε
γά παρουσιάσει μιά μάζα 25.000 ἀνθρώπων πού ἀποκηρύχγουν τήν
«ἀνταρσία» και «τάσσονται παρά τό πλευρόν τοῦ νομίμου κράτους».
Ὑπολόγιζε πώς αὐτό θάχε τεράστιο ἀντίχειρο στόν Ἑλληνικό λαό.
Μά τό Μακρονήσιο, ἀντί μέ τίς «δηλώσεις» γά ἀποδώσει τά ἡθικά
πολιτικά ἀποτελέσματα πού λογάριαζε ὁ μοναρχοφασισμός, ἔγινε
ὁ ἡθικός τάφος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ: «Ολος ὁ κόσμος στήν Ἑλ-
λάδα ξαίρει τί είναι τό Μακρονήσιο, ξαίρει τί είδους «ἀναχαμόρφω-
ση» γίνεται και μέ ποιό τρόπο.

Μά ἀπό τόν ἡθικό τού τάφο ὁ μοναρχοφασισμός δέ θά ἐ-
πιζητοῦσε ἄλλον τρόπο γιά γά γει, παρά μόνο τό ἔγκλημα: Μέ
καινούργιας ἔγκλημα γά καλύψει τό ἔγκλημα. Κι ἀν τό Μακρονή-
σιο είχε ὡς τότε ἀποτύχει, γιά τό μοναρχοφασισμό θά ἦταν ἀπα-
ράδεχτη κάθε σκέψη γιά γά τό καταργήσει ἥ ἔστω και γά με-
τριάσει τή θηριωδία τοῦ καθεστώτος. Ἐπρεπε, ἀντίθετα, γά ἔγκαι-
νιαστεῖ ἄλλη πολιτική, ριζικότερη, ἀποφασιστικότερη, γιά γά λι-
γίσει ἥ ἀντίσταση τῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ. Νά σπάσει, ἐπί τέλους,
τό ἡθικό τους. Νά σκορπιστεῖ ἀνάμεσά τους ὁ τρόμος και τό δέος.
Και μέ ενα μεγάλο-μεγάλο ἔγκλημα γά ξεκάνει μιά και καλή μέ τίς
«δηλώσεις», σκεπάζοντας ταυτόχρονα δλα τά ὄλλα ἔγκληματα.

Ἐτσι δραγανώθηκε ἥ σφαγή τής 29 τοῦ Φλεβάρη και τής
1ης τοῦ Μάρτη 1948.

Μέ τό πρόσχημα πώς θά γινότανε δμιλία, συγκέντρωσαν δύο κόκληρο τό 1ο Τάγμα, (5.500 ἄντρες), μέσα σέ μιά χαράδρα, τή γνωστή στό Μακρονήσι μέ τό δνομα «Χαράδρα τοῦ θανάτου». Γύρω τά δύφωματα είχαν πικαστεί ἀπό τούς ἀλφαμίτες μέ κράνη, αὐτόματα, πολυδόλα και δλημούς. Φυλάκια και σκοπιές στηθήκαν παντού. Μέσα στή χαράδρα, οι χιλιάδες πρατούμενοι, ξαίροντας πώς ἐπρόκειτο γιά δμιλία, ἔθλεπαν τούς ἀλφαμίτες ἀκροβολισμένους δλόγυρα και δέ μπορούσαν γά καταλάβουν γιατί.

Ήταν ή ὥρα 9 τό πρωί, μέρα Κυριακή. Όλότελα ξαφνικά ἀρχίσαν τά πυρά ἀπό τά γύρω δύφωματα. Δέν προηγήθηκε τίποτα. Τούς είχαν ἀπλῶς εἰδοποιήσει νά συγκεντρωθούν ἐκεί και είγαν μόνο ἀκούσει δτι θά γινότανε κάποια μεταφορά ἀπό τό ἔνα Τάγμα στό ἄλλο. Ό μοναρχοφασισμός και οι δῆμοι του στό Μακρονήσι θεώρησαν περιτό νά σκηνοθετήσουν μιά πρόκληση. Ή ἀγριότητα τής ἐπίθεσης γινόταν ἔτσι μεγαλύτερη.

Μέ δλα τά ὅπλα χτυπούσαν ἀπάνω στή μάζα, πού μέσα στό χαλασμό τῶν πυροβολισμῶν, συμπλέυτηκε και κουλουριάστηκε. Ή ἀπόγνωση 5.000 ἀνθρώπων, πού ἀγυπεράσπιστοι δέχονταν τήν ἐπίθεση τοῦ θανάτου, δέν είναι ἀπό τά γεγονότα πού μπορούν νά περιγραφούν. Μέσα στήν πραυγή τους: «Μάς σκοτώνουν», ιλείνεται δλη ή ἀγωνία τής ἔσχατης ἀπόγνωσης. Οι σφαῖρες πέφτουν πάνω στήν πυκνή μάζα τῶν ἀλλόφρονων ἀνθρώπων, πού σφιγκταγκαλιασμένοι ὁ ἔνας μέ τόν ἄλλον στήν κοινή μοίρα, δέν ἔχουν κανένα τρόπο και καμιά ἐλπίδα νά ξεφύγουν. Μέ τίς πρωτες ριπές σωριάστηκαν χάμω 7 σκοτωμένοι και 12 τραυματισμένοι. Δυό ἀδέρφια ἀπό τήν Πρέβεζα, ἀγκαλιασμένα πέφτουν μαζί, ὁ ἔνας σκοτωμένος, ὁ ἄλλος βαριά τραυματισμένος κι ὁ ἔνας πράγαζε τόνομα τοῦ ἀδερφοῦ του δσο πού ξεψύχησε κι αὐτός.

Οι προταλισμοί τῶν πολυδόλων πνίγουν τίς πραυγές τῶν θυμάτων. Μερικοί, μέσα σ' αὐτή τήν ὥρα τής ὑπέρτατης δοκιμασίας, ἔχουν τήν ήθική δύναμη νά δύψωθούν πάνω ἀπό τό θάνατο. Όρθιοι, ἀνάμεσα στήν ἀπειγνωσμένη μάζα γυμνώουν τά στήθια τους.

— Χτυπάτε ἀγαντροί! ... Χτυπάτε χτήνη τούς ἀσπλους! ...

Οι ριπές ἔξακολουθούν. Και ή μάζα, κάτω ἀπό τά πυρά, σέρνεται κι ἀποτραβίέται πρός τό γήπεδο, μερικές δεκάδες μέτρα πιό κάτω, κουβαλόντας τούς νεκρούς και τούς τραυματίες στό γοσκομείο τοῦ Τάγματος. Τά πυρά πάψαν. Σέ λίγο κατέψθασε κεῖ και ὁ προσωρινός τότε διοικητής τοῦ Τάγματος Καραμπένιας μαζί μέ τό Βασιλόπουλο, διοικητή τοῦ 2ου Τάγματος. Σύσωμη ή μάζα τῶν φαντάρων ἤρηκε τή δύναμη νά τούς φωνάξει: «Ναρθεῖ

κυνέργητική ἐπιτροπή!». Ό Καραμπένιας κι ὁ Βασιλόπουλος, ἀφού οί ἔδιοι είχαν δώσει τή διαταγή νά γίνει τό ἔγκλημα, τόρα τούς μιλούν γλυκά και προσπαθούν νά τούς καθησυχάσουν. Οι ἀλφαμίτες φυσικά ἔξακολουθούν νά στέκονται πάντα στά δύφωματα, μέ τά ὅπλα πάντα στραμένα κατά πάγω τους. Μά η πραυγή 5.500 ἀνθρώπων ἔξακολουθούντες ἀπειγνωσμένη, ἀσυγκράτητη νά φτάνει ὡς τόν οὐρανό: «Ναρθεῖ κυνέργητική ἐπιτροπή!». Ζητούσαν μιά ἀντιπροσωπεία ὑπεύθυνη ἀπό τήν κυνέργητη τής Αθήνας νά διαμαρτυρηθούν γιά τίς δολοφονίες, γιά δλα τά αἰσχη, νά τιμωρηθούν οι ἔνοχοι, νά γίνουν ἀνακρίσεις γιά τήν κατάσταση και νά μπει τέρμα στό αἰσχος τοῦ καθεστώτος τοῦ Μακρονήσιού. Μπροστά στήν δμαδική, δμόφωνη θέληση τῶν 5.500 στρατιωτικῶν, η διοίκηση ζήτησε μιά ἐπιτροπή τους, τάχα γιά συγεννόηση. Ή ἐπιτροπή πήγε και δήλωσε ἀγοιχτά και θαρρετά πώς οι φαντάροι ζητούν ναρθεῖ κυνέργητική ἐπιτροπή γιά ἀνακρίσεις και δτι δλοι μαζί ηηρύχνουν ἀπεργία πείνας ώστου ἔρθει η ἐπιτροπή. Ή διοίκηση ὑποσχέθηκε πώς η κυνέργητική ἐπιτροπή θαρθεῖ δμέσως και δταν γύρισε πίσω η ἐπιτροπή τους, δλη η μάζα τῶν φαντάρων κατέβηκε και ἔμεινε στόν καταυλισμό τοῦ Τάγματος. Μαζί τους πήραν και τούς νεκρούς, ἀποφασισμένοι νά τούς θάψουν ἐκεί. Ή νύχτα τής Κυριακής πρός τή Δευτέρα πέρασε ησυχα.

Πολύ πρώι τή Δευτέρα, η Διοίκηση ζήτησε τούς νεκρούς. Οι φαντάροι γιά νά μή δώσουν καμιά ἀπόλυτα ἀφορμή παράδωσαν τά πτώματα. Τίποτα δέν ὑπήρχε γιά νά δικαιολογήσει τήν δλη δμαδική δολοφονία. Τίποτα ἐπίσης δέ μπορούσε νά διπάρει πού νά δικαιολογεί τή συνέχισή τής. Μά νά πού ἀπό τή θάλασσα ἔφτασαν δυό περιπολικά τοῦ στόλου. Και ἀπό κεῖ, οι φαντάροι, πηό είχαν μέ τόν ἀτιμότερο τρόπο δολοφονηθεῖ, δκουσκη τή φωνή τοῦ Μπαϊρακτάρη γά τούς λέει μέ τό μεγάφωνο: «Σᾶς μιλεῖ δ Συνταγματάρχης Μπαϊρακτάρης... Κάνατε μιά ἀπερισκεψία.» Κι αὐτοί διερωτήθηκαν γιά ποιά ἀπερισκεψία γάλεγε, μήπως ἐπειδή συγκεντρώθηκαν στή χαράδρα πού τούς είχαν διατάξει; «Μήν ἀκούτε τούς ἔγκληματίες κομμουνιστές! Πηγαίνετε δλοι στόν 7ο Λόχο. Αν δέ συμφρωθεῖτε θά τό πληρωσετε μέ τό κεφάλι σας!»

Οι φαντάροι κατάλαβαν πιά: Οι δῆμοι τοῦ οντειγανδρού μακελάρησαν, τόρα ζητούσαν και λογαριασμό. Ήταν φανερό πώς ο Μπαϊρακτάρης, δπως μιλούσε, μετέφερε ἐντολές γιά συνέχιση τοῦ μακελιού. Οι 7 νεκροί και οι 12 τραυματίες τής πρώτης μέρας θεώρηκαν ἐλάχιστοι. Τό σχέδιο πρόβλεπε συνέχιση.

Οι ἀνθρώποι δρθωσαν τήν φυχή τους μπροστά στήν ἀτιμία τῶν

δημίων. Στήν үποπτη πρόσκληση του Μπαϊρακτάρη νά συγκεντρωθούν στόν 7ο Λόχο δέν κουνήθηκε καινείς δπό τή θέση του, ούτε έγιναν δπό τίς σκηνές τους. Καί ἀρχισε τότε ή νέα ἐπίθεση μέ αὐτόματα.

Φωνές πόνου, κραυγές θανάτου, γέμισαν τήν ἀτυόσφαιρα. Μάζοι ἄνθρωποι παλαίσσουν πιά ἐνάντια στά χτήνη. Οι ἀσπλοι ἄνθρωποι ἐνάντια στούς δολοφόγους. Δέν ήθελαν νά δποταχτούν. Ἡταν ή ἔσχατη ἀμυνα πού μπορούσαν νά προδάλουν: 'Αντί νά πάνε στόν 7ο Λόχο τραβήξανε πρός τή θάλασσα. Πού θά πήγαιναν; πουθενά! Δέν ήθελαν μόνο νά δποκύψουν.

'Από κεί τούς θέριζαν τά μυδράλια τῶν περιπολικῶν. Κόλαση πιά παντοῦ. Μέσα στίς στιγμές αὐτές τοῦ αῆματος, τοῦ θανάτου καί τής ἀλλοφροσύνης, κάποιοι κόβαν μέ ξυράφια τίς ἀρτηρίες τους γιά νά πεθάνουν, πολλοί πέφτανε στή θάλασσα γιά νά πνιγούν. Μά τούς προλαβαίναν οι ριπές καί τούς ἀποτέλειωναν. Ἐνας φαντάρος βλέποντας τόν ξάδερφό του νά πέφτει γεκρός πλάτε του, γύριγνωσε τά στήθια του κι ἔκραξε δέφρενος:

—Χτυπάτε φονιάδες, ἐγκληματίες, ἀγκυτροί! Χτυπάτε!

Μιά ριπή τόν ξάπλωσε κι αὐτόν.

'Ο Σκαλούμπακας, ο Μπαρούγος καί οί ἄλλοι μέ τό πιστό λι στό χέρι σκότωναν δποιον ἔβλεπαν μπροστά τους, μέσα κι ἔξω ἀπό τίς σκηνές. Οι σωροί τῶν πτωμάτων δλο καί μεγάλωναν. Καί τότε, σ' αὐτό τό ἀνιστόρητο φονικό, μόνοι ἀνάμεσα γῆς καί οὐρανοῦ, τά χιλιάδες ἀνυπεράσπιστα Ἑλληνόπουλα ἀνοιξαν τό στόμα τους καί φάλλανε τόν ἐθνικό үμο.

'Ηταν ή τελευταία κατασυγή τῶν μελλοθάνατων. Μά ούτε, φυσικά, μπορούσε ο ἐθνικός үμος νά σταυρήσει τή μανία τῶν δολοφόνων. Τό μακελιό συνεχίζοταν. Νίκητές καί τροπαιούχοι πιά οι φασίστες στό πεδίο τής ἀτιμότερης μάχης, συγκέντρωσαν τά ζώντανά-θύματα τοῦ καταυλισμοῦ τοῦ 7ου Λόχου σέ μιά γαρίδρα. Νίκησαν; Νίκησαν μιά ἀπ' αὐτές τίς γίνες πού θάδουν γιά πάντα τούς νικητές.

'Ο θριαμβευτής Σκαλούμπακας ἔδγαλε λόγο. 'Η «κομμουνιστική ἐπανάσταση» κατεστάλη. 'Η Ἑλλάς ἐνίκησε. 'Οσοι θάρθουν τόρα στό 3ο Τάγμα, νά κάνουν δηλώσεις ή θά πεθάνουν.

'Αρχιζε τόρα ή σκηνοθεσία γιά τήν κάλυψη τῶν εύθυνῶν μέ τή διαστροφή τῶν γεγονότων. Τά θύματα μαθαίνουν τόρα πώς είχανε κάνει «κομμουνιστική ἐπανάσταση». 'Άλλα ο σκοπός ήταν φανερός. Φανερότατος μετά τά γεγονότα. 'Επρεπε γά κάνουν δη λώσεις, ἀλλιώς τό μακελιό θά συνεχίζοταν.

‘Η διλοκλήρωση τῆς συηγοθεσίας ήταν ή επί τόπου σύλληψη τῶν «προταίτιων τῆς ἐπανάστασης»⁷ Ετσι πιάστηκαν δλοι οἱ ἀεροπόροι καὶ ναύτες καὶ μαζὶ τους οἱ θεωρούμενοι ἡγετικά στελέχη: Κατσαρός, καθηγητής, Ἀρσένης Ἀρ., γιατρός, Μομφεράτος Ν., φοιτητής, Ζαχαρόπουλος Ν., φοιτητής, Μπαχλότας Ν., γιατρός, Μπακάλυππασης Γ., φοιτητής, Πανταλέων Παντελής, ἔργατης, Δεκάριστος Π., Δικηγόρος, Τσιγαρᾶς Δημήτριος, διπλληλος, Μαγριαπλῆς Γ., Γιαννούσης Α., Βαράκης Ο., Κασταρδῆς Γ., Γιογκαρδάκης Χαρ., κ.ἄ. καὶ ηλείστηκαν στίς φυλακές. Σύνολο 163. Ο ἀπολογισμός τῆς διημερητῆς ἀτιμῆς «μάχης» ήτανε κάπου 300 θύματα φαντάροι, γεκροί καὶ τραυματίες. Οἱ ἐλευθερωμένοι σήμερα Μακρογηιώτες δέ μποροῦν νά υπολογίσουν ἀκριβῶς.

Κανεὶς δέ μποροῦσε καὶ δέν εἶχε μυαλό νά μετρήσει κείνες τίς φοβερές ὥρες. Λογαριάζουν δύως τούς σωρούς τῶν πτωμάτων, λογαριάζουν τούς ἀπόντες ἀπό τὸ προσκλητήριο τῆς ἐπόμενης μέρας καὶ τό συμπέρασμα είναι πώς τά θύματα δέ μπορεῖ νά είναι λιγότερα ἀπὸ 250-300.

Ο δραγανωτής τοῦ ἐγκλήματος μοναρχοφασισμός, ή κυβέρνηση καὶ τό Γενικό του Ἐπιτελείο, μίλησαν γιά τήν «ἀνταρσία» πού «κατεστάλη». Μίλησαν γιά τίς «ἐθνικές δυνάμεις» πού, «εὔρισκομεναι ἐν ἀμύνῃ, ἡγαγκάσθησαν νά κάνουν χρήσιν τῶν δπλων» καὶ ἔδωσαν στή δημοσιότητα ἐναντίον ἐλάχιστο ἀριθμό θυμάτων.

Ποτέ δέν εἶπαν τήν ἀλήθεια. Δέν εἶπαν τήν ἀλήθεια, γιατί δι φοιτησμός πάντα φοβάται τά ἔργα τῶν χεριών του. Γιατί δι μοναρχοφασισμός ἔκανε τή σφαγή. Ένα γεγονός ἀκόμα μαρτυρεῖ τά πάντα. Τό δράδυ τῆς δεύτερης μέρας τῶν γεγονότων, 1η τοῦ Μάρτη 1948, δταν τελοσπάγτων «ἡσύχασκην» δλα καὶ οἱ 5.000 τόσοι φαντάροι ηλείστηκαν στίς σκηνές τους, οἱ ἀλφαριμίτες τούς μοίρασαν ἀπό μιά λευκή κόλλα χαρτί καὶ τούς δήλωσαν: «Κάνετε δήλωση, γιατί θά πεθάνετε καὶ σεῖς.»

Δέν υπάρχει λόγος νά ἐρευνήσει κανείς γιά τά αἴτια τοῦ διμαδικοῦ ἐγκλήματος, ἀν δυοθέσουμε δτι δέν τά καταλαβαίνει. Ο λόγος τοῦ ἀλφαριμίτη φανερώνει τά πάντα:

«Κάνετε τή δήλωση—ἀκούσατε τό πολυθόλο πώς προταίζετε γυρισμένο ἀπάνω σας, εἰδατε τούς σωρούς τῶν θυμάτων—«ἐνστερνισθεῖτε τάς υγιεῖς ἀρχάς!...»

Ένα ἐλάχιστο μέρος τῆς δραματικῆς ἀλήθειας γιά τά γεγονότα αὐτά πού συγκλόνισαν τήν ‘Ἐλλάδα, ἀποδίδουν οἱ καταθέσεις τῶν ἀπελευθερωμένων σήμερα Μακρογηιώτων. Η ἀποκάλυ-

ψη τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ ἐγκλήματος σέ δῆλη του τὴν ἔκταση, τὴν θηριωδία του, τίς τρομαχτικές του λεπτομέρειες καὶ τούς ἀκριβεῖς ἀριθμούς τῶν θυμάτων, εἶναι ἀδύνατο πράμα σήμερα. Γόρωγύρω στὸ ἀμερικάνικο Νταχάου «δυτικοῦ τύπου», ὁ ἑλληνικός μοναρχοφασισμός ἔριξε τὸ βαρύ πέπλο τῆς τέλειας ἀπομόνωσης: κάποτε-κάποτε τὸ ἀνασύρουν γιά λίγο, ἐλάχιστα, ὅσο χρειάζεται γιά νά δοῦν οἱ δυστυχισμένοι γονεῖς τῶν παιδιῶν πού μαρτυροῦν ἔκει, τὴν προθήκη τοῦ «σεμιγάριου». Σά στόγυ καιρό τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς, οἱ μαγάδες ἔσκινοῦν μέ μιά μικρή στάμνα στό χέρι, γεμάτη νερό. Τότε βάζουνε βιτρίνα μερικούς ἀπό τοὺς πιό ἔξασθενισμένους καὶ μέ τὸ δούρδουλα καὶ μέ τὸ πιστόλι ἀπό πίσω, τοὺς ἀναγκάζουν νά φωνάζουν: —Δέ μᾶς χρειάζεται νερό. Σπάστε τίς στάμνες, εἶναι φέματα δσα ἀκοῦτε. Καὶ πραγματικά, σπάζουν οἱ ἕδιοι τίς στάμνες πού τοὺς φέργουν οἱ δικοί τους.

Οἱ δημοσιογράφοι δέ μπάρεσκαν νά ἕδοῦν περισσότερα. Ὁ Υπουργός τῶν Στρατιωτικῶν Στράτος, ὕστερα ἀπ' αὐτά τὰ γεγονότα καὶ ἀφοῦ προηγούμενα ταχτοποιήθηκαν καλά-καλά. ἡ βιτρίνα, ἔκανε μαζί τους μιά ἐπίσκεψη στὸ Μακρονήσι, στίς 26 τοῦ Μάη 1948: Τά αἷματα είχαν καθαριστεῖ, οἱ σκοτωμένοι είχαν πιά θαυμτεῖ.

Οἱ ἀνταποκριτής τοῦ «Τάς» γράψει γι' αὐτή τὴν ἐπίσκεψη: «Στό νησί δρίσκονται τρία στρατόπεδα συγκέντρωσης πού τά δυομάζουν «ἐργατικά τάγματα σκυπαγέων». Ὑπάρχουν δυό φυλακές, μιά στρατιωτική καὶ μιά πολιτική καὶ εἰδικά στρατόπεδα γιά τοὺς ἀξιωματικούς πού δέν ἐμπνέουν ἐμπιστοσύνη... Σέ κάθε στρατόπεδο πού πήγαινε ὁ Στράτος καὶ ἡ συνοδεία του, ἐκφωνούνταν προετοιμασμένοι λόγοι. Οἱ ἔνοι δημοσιογράφοι ἀκούσκαν μέσα σέ μιά μέρα δώδεκα τέτιους «λόγους». Οἱ ἀρχές τοῦ Μακρονήσιοῦ γιάν' ἀποκρύφουν τὸ γεγονός δτι οἱ κρατούμενοι διπάρχουν μέρες πού παίργουν μόνον 130 γραμμάρια νερό, τούς παρουσίασκαν στέργες γεμάτες νερό. Ὅταν δμως οἱ δημοσιογράφοι είδαν δτι τὸ νερό ἦτανε δρώμικο καὶ ὅχι πόσιμο, οἱ μοναρχοφασίστες ἔσπευσκαν νά ποῦν δτι αὐτό είναι μόνο γιά τὸ πλύσιμο. Παρά τὴν αὐστηρή φύλαξη, οἱ φαντάροι ἔδειξαν μέ χειρονομίες τά σημάδια ἀπό τά διασκινιστήρια πού τούς διπέβαλαν».

Καὶ στή γαλλική ἐφημερίδα «Ντεφάνς» δημοσιεύτηκαν τά παρακάτω: «Αἴματηρά γεγονότα ἔγιναν τελευταία στὸ Μακρονήσι. Ἡ Κυδέργηση τῆς Ἀθήνας, διαστρέφοντάς τα, ίσχυρίστηκε πώς ἐπρόκειτο γιά στάση τῶν κρατουμένων. Ἡ δῆθεν αὐτή στάση ἦταν ἔνα προσχεδιασμένο χτύπημα ἐπιμελῶς καὶ ἀπό καιρό προετοιμασμένο ἀπό τοὺς ἀξιωματικούς τῆς φρουρᾶς τοῦ νησιοῦ... Ποιός εί-

ναι ἀκριβῶς ὁ ἀριθμός τῶν γεκρῶν; τῶν τραυματιῶν; Κανένας δέ μπόρεσε νά τό μάθει!...»

Κανένας δέ μπόρεσε γά τό μάθει!.., Τά πράματα, ὡστόσο, ἀποκάλυψαν τὴν ἀλήθειαν: Ἡ «ἐπιτυχία» τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ἦταν ἡ ἐπικύρωση τοῦ ἐγκλήματος του: χιλιάδες στρατιώτες τοῦ Μακρονήσιοῦ «ἀνέγηψαν» ξαφνικά καὶ «ἐνστεργισθέντες» τάς ὅγιες ἀρχάς, διπόδαλαν «δηλώσεις μετανοίας».

Ο Γ. Στράτος, διπουργός τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ κράτους τῆς Ἀθήνας, πήγε δυό φορές στὸ Μακρονήσι καὶ δυό φορές ἔνγαλε λόγο σ' αὐτούς πού διαφήμιζαν γιά «ἀναγήψαντας». «Θά σᾶς δώσω δπλα, τούς ἔλεγε, νά πολεμήσετε τούς ἔχθρούς τῆς πατρόδας». Ἀπό κάτω οἱ ἀλφαρίτες ζητωκραυγάζαν. Πήγε ἀκόμα κι δ Κ. Ρέντης, διπουργός τῶν Εσωτερικῶν, νά δει τά «παιδιά του». Πήγαν πολλοί ἐπίσημοι καὶ λαοπρόσδητοι δουλευτές κι δλοι ἔμειναν εύχαριστημένοι, δλοι μοίραζαν δπλα. Ἡ «διαπαιδαγγηση» ἔδωσε ἐπιτέλους τούς καρπούς της. Ο Σκαλούμπακας θριάμβευ, πήρε ἔνα γαλόνι ἀργότερα, ἔγινε ταγ/ρχης καὶ πήγε στὸ Γεν. Ἐπιτελείο.

Δέν ἔλειψαν ούτε οἱ χολερικοί διαγοούμενοι τοῦ ἑλληνικοῦ φασισμοῦ. Πήγαν κι αὐτοί νά καμαρώσουν καὶ νά ἔξαρουν τό ἔργο τῶν δημίων: Ὁ Μυριβήλης, δ Μελάς δ Προεστόπουλος καὶ ὄλλοι ἀκόμα πού δέ μάθαμε τά δινόματά τους, πήγαν καὶ μίλησκαν στούς Μακρονησιώτες. Φυσικά, δέν πήραν οἱ ἕδιοι τό δπλοναρθοῦν νά πολεμήσουν τούς ἀντάρτες. Ἡταν δμως, δέσμωι, πολύ εύχαριστημένοι πού μποροῦσαν νά δάλουν τούς ὄλλους νά πολεμήσουν, νά τούς δώσουν στό χέρι τό δπλο τοῦ ἀδερφοχτόνου πολέμου. Καὶ δταν κρίθηκε πώς τά πράματα είχαν διότελα ωριμάσει, δ μοναρχοφασισμός δργάνων τήθη διαποτελέσματα τοῦ «ἐθνικοῦ ἔργου». Ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1947 δργάνωσε 5-6 θεωρητικές παρελάσεις «ἀναγήψάνων» στούς δρόμους τῆς Ἀθήνας μέ κατάληξη ὄλλοτε τό Στάδιο καὶ ὄλλοτε τίς στήλες τοῦ Όλυμπίου Διός. Οι παρελαύνοντες κάθησαν φορά ἦταν γύρω ἀπό τούς 1.000. Ἀλλά δέν ἦταν «παρελαύνοντες» αὐτοί. Ἡταν διαπομπευμένα παιδιά τοῦ μαρτυρίου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τσακισμένα κορμιά προχωροῦσαν στούς δρόμους τῆς Ἀθήνας μέ τό κεφάλι σκυρτό. Ο μοναρχοφασισμός, ἔχοντας «κερδίσει» αὐτά τά σκυταλεμένα κορμιά, τίς τυρανισμένες ψυχές, διδηγοῦσε αὐτούς τούς φαντάρους στό σφαγεῖο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου κι ἐπικύρωνε τὴν ἡθική καταδίκη του γιά τό κάτεργο τοῦ Μακρονήσιοῦ: «Τραγουδάτε», τσίριζε δίπλα τους χαμηλόφωνα δ ἀλφαρίτης.

«Τραγουδάτε», τσίριζε δίπλα τους χαμηλόφωνα δ ἀλφαρίτης.

**ΑΡΧΕΙΟΝ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

Στό Στάδιο ήταν παρόντες οί ἐπίσημοι ἐμπνευστές τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ ἐγκλήματος, ἀπό τή χιτλερική Φρείκη καὶ τόν Παύλο τόν Α! καὶ τελευταῖο τῶν Γκλύξμπουργκ, ὡς τό Γεν. Ἐπιτελεῖο καὶ τό Μπαϊρακτάρη.

Δυό τρεῖς ἀλφαρμίτες ἔξ ὄνόματος τῶν «ἀνανηφάντων» μιλήσουν καὶ διὰ Μπαϊρακτάρης γιά τό «ἐπιτελεσθέν ἔργον τῆς Μακρονήσου», «ῆτις δικαίως ὀνομάσθη κολομβήθρα τοῦ Σιλωάμ». Καὶ τέλος μίλησε διὰ Παύλος: «Θά σᾶς δώσουμε δύλα, τούς εἰπε, ἀφοῦ τό θέλετε γιά νά πολεμήσετε τούς ἔχθρούς τῆς πατρίδας!...»

Ἡ «ώραία αὐτή καὶ σεμνή πατριωτική τελετή», πού ἐπισφράγησε τό ἐγκλημα τοῦ Μακρονήσου, ἔχει τή συγέχειά της στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Οἱ ἴδιοι δημοσιογράφοι πού συνόδευαν τό Στράτο καὶ τό Ρέντη στά ταξίδια τους στή Μακρόνησο καὶ ἔξυμονταν τό «σεμιγάριο», φωτεγράφιζαν ὑστερα ἀπό λίγο τεύς φαντάρους ν' ἀγεδαίνουν σέ καράδια γιά νά πάνε νά χτυπήσουν τούς ἀντάρτες. Αὗτοί εἶχαν «ἀναγήψει! Τό Μακρονήσι, μοθικός Μινώταυρος, δέν τέλειωσε τήν ἀποστολή του μ' αὐτούς. Ο Σκαλούμπακας, διὰ Μπαϊρακτάρης, διὰ Χατζημανώλης μένουν ἐκεῖ καὶ διὰριθμός τῶν κρατουμένων ἀναγενεται πάντα μέ τίς καραδίες πού φτάνουν ὑστερα ἀπό κάθε ἐκστρατεία.

Ομως στό βάθος, οί συνθήκες πού δημιούργησε διὰ μοναρχοφασισμός στό μακάδριο γησί δέν ήταν τόσο εὐχάριστες, δισο φαινόταν ἀπό τά τεχνικά ἀποτελέσματα τῶν «δηλώσεων». Οἱ χιλιάδες Μακρονησιώτες ἀπό αὐτούς τούς πολυδιαφρημισμένους «ἀνανήψαντας» τό «σεμιναρίου», πού δρίσκουνται στίς γραμμές τοῦ στρατοῦ τοῦ Τρούμαχ, δέν πολέμουν. Πουθενά δέν πολέμησαν, πουθενά δέν ἔδειξαν διὰ τό «ἀναγήψει». Καὶ, διποὺς ἀποδείχτηκε, πάντα παρακολουθούνται καὶ φρουρούνται.

Ἀπό καιρό ἀλλωτε τό Γενικό Ἀρχηγείο τοῦ ΔΣΕ, μέ ἀνακοίνωσή του τόν Ιούνη τοῦ 1948, τόνισε διὰ μπροστά στήν ἀφόρητη κατάσταση τοῦ ἐγκλήματος καὶ τοῦ αἴματος, ἐκεῖνοι οἱ Δημοκρατικοὶ φαντάροι πού δηλώσεις γιά νά ἔεγελάσουν τό μοναρχοφασισμό καὶ πηγαίνοντας ὑστερα στίς Μονάδες τους δροῦν κατά τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καὶ περγοῦν στίς γραμμές τοῦ ΔΣΕ, θεωρούνται σά νά μήν ἔκαναν αὐτή τή δήλωση.

Πολλοὶ ἀπό τότε μέχρι σήμερα πέταξαν τά δύλα. Μερικές ἐκπατοντάδες πέρασαν στό ΔΣΕ. Στίς 15/11/48 τμήματά μας τής 1ης Μεραρχίας τοῦ ΔΣΕ, πού δροῦν στή Θεσσαλία, στή μάχη τοῦ

Βουλγαρελιοῦ, διέλυσαν καριολεχτικά τό 8^ο Τάγμα Ἐθνοφρουρᾶς καὶ ἐπιασαν αἰχμαλώτους 57 Μακρονησιώτες φαντάρους. Γιά πρώτη φορά ἀπελευθερώνονται, καὶ σέ τέτοι ἀριθμό, Μακρονησιώτες φαντάροι. Ἡταν ἀπερίγραπτη ἡ χαρά, ἡ συγκίνηση, τό ολάμα σά δρέθηκαν λεύτεροι πιά ἀγάμεσα στούς μαχητές τοῦ ΔΣΕ. Ἀλλά μέ τήν ἴδια χαρά καὶ συγκίνηση τούς ὑποδέχτηκαν καὶ οἱ μαχητές μας. Συνέρχονται. Θυμούνται καὶ διηγοῦνται τά μαρτύρια τους στό Μακρονήσι καὶ τό χείλι τους τρέμει. Ὁ δραχγάς τοῦ Σκαλούμπακα μένει ἀκόμα δικάστης στόν βπνο τους. Μοναχοί τους ἀποφάσισαν νά συγκροτήσουν ἔνα λόγο, τόν πρώτο Λόγο τῶν Μακρονησιωτῶν τοῦ ΔΣΕ. Ξαναβρήκαν τόν έαυτό τους τά παιδιά τοῦ Λαοῦ καὶ τόρα είναι καὶ πάλι ἔτοιμα στίς ἐπάλξεις, στήν πρώτη γραμμή, νά πολεμήσουν κατά τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καὶ τῆς ἀμερικανοκρατίας, γιά τή Λευτεριά, τήν Ἀνεξαρτησία καὶ τή Δημοκρατία στή χώρα τους. Θά πολεμήσουν καὶ θά λευτερώσουν, μαχητές πιά τοῦ ΔΣΕ, καὶ τούς ἀλλούς Μακρονησιώτες πού μένουν, παρά τή θέλησή τους, στίς γραμμές τοῦ ἔχθροῦ.

Το Μακρονήσι, μέ τό ἐγκληματικό καθεστώς του, μένει τό αἰσχος πού μολύνει τήν Ἑλλάδα. Η φρίκη του γεμίζει μέριγος κάθε καρδιά, γεμίζει μέ ἀγανάκτηση κάθε ἀνθρωπο. Καταγγέλουμε στόν Ἑλληνικό Λαό, σ' ὅλη τήν πολιτισμένη ἀνθρωπότητα, τό αἰσχος του καὶ ζητοῦμε, στό δνομα τοῦ Λαοῦ μας, μιά διεθνή σταυροφορία γιά τήν κατάργησή του καὶ τήν ἀπελευθέρωση τῶν παιδιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Τίμιοι ἐλεύθεροι ἀνθρωποι σ' ὅλο τόν κόσμο: Ὅψωστε τή φωνή σας, διποὺ γῆς καὶ ἀν δρίσκεστε, νά σωθοῦν οἱ δεσμώτες του, τά σκλαβωμένα παιδιά τής Ἑλλάδας, νά καταργηθεὶ τό μεταπολεμικό ἀμερικάνικο Νταχάρο τοῦ Μακρονήσου.